

A találékonyság emlékm?ve

2009 május 23. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 1

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Munkács szélén, a volt Podhering – ?rhegyalja névre magyarosított – településnél, a Latorca partján árván áll egy 1849-es obeliszk, amelyen a következ? felirat olvasható: „Az 1849. évi április hó 22-ik napján Magyarország állami függetlenségéért e helyen vívott gy?zelmes ütközet emlékére emelte a hazafias kegyelet 1901-ben.”
A Munkácson született S. Benedek Andrástól tudom ennek a csatának a történetét, amely összekapcsolódik Eötvös Tamás nevével, aki az 1848–49-es helyi események kulcsfigurája volt. Mint már három vármegye kormánybiztosa, „kezdett?l fogva készült a császári hader? betörésének megakadályozására, a kulcsfontosságú vereckei útvonal és Munkács védelmére, már hónapok óta zaklatta figyelmeztet? és sürget? leveleivel a Zemplénben, Szabolcsban, Máramarosban állomásozó honvédség parancsnokait, megszervezte a fegyvergyártást, hírközlést, a központtól elzárva szükségpénzt nyomatott stb. – egyszóval legjobb tudása szerint tette a dolgát –, végül mégis egyedül maradt Barko tábornok Galíciából érkez? hadtestével szemben. Az itt tartózkodó néhány reguláris csapategység közül Bangya József honvéd ?rnagy, Ámán Ferenc ?rnagy és Petrovics András f?hadnagy kivonta csapatait a harcból. (Ma már tudjuk: Bangya ekkor már évek óta bécsi ügynök volt.)
Egy Beregszász felé menekül? f?hadnagy, Koch Mihály egyenesen azzal »biztatta« az ütközet hírére vadászzászlóaljának 64 emberével Munkácsra tartó Mandics Pál századost, hogy »kár a legénységet a mészárszékre vinni«. Mandics azonban csatlakozott a védelmi vonalat Munkács-Podheringnél, a Latorca-hídnál felállító Martinyi Frigyes ?rnagy-zászlóaljarancsnokhoz s a munkácsi nemzet?rökhöz. S itt volt néhány emberével Andrejkovics Endre, akit ma csak a podheringi csata h?seként emlegetünk.
Andrejkovics Endre a szabadságharc kitörésekor ungvári görög katolikus kispap volt. 1849 májusában, Eötvös Tamás buzdítására, püspökük támogató jóváhagyására tizenhat görög katolikus papnövendék jelentkezett a honvédseregbe, és tüzértanfolyamot végzett Pesten. Köztük volt Andrejkovics Endre is, akit – a gy?ri csata, majd a Tisza-vonal védelme után – a Galíciából fenyeget? veszély hírére visszarendeltek szül?földjére, és a munkácsi vár tüzéreinek parancsnoka lett. A podheringi csatában a meredek Szarka-hegyen foglalt állást az ugyancsak papnövendékb?l lett tüzér, Lángfy (Leskovics) Lászlóval és néhány önkéntessel együtt. A munkácsi (frigyesfalvi) öntödében készült ágyúit, nem épp a hadmérnöki el?írásoknak megfelel?en, de igen hatékonyan, a szakadék szélén vontatókötelekkel a fákhoz rögzítette, és kartácst?z alá vette az ellenséget, amely hamarosan a közeli timsógyár fedezékébe húzódott.
A továbbiakban csak a sereg elitjét képez? német tisztikar és sz?kebb kíséretük er?ltette a Latorca folyón való átkelést, de amikor Wahrlich Bubna ezredes és Franz Bubna ?rnagy halálos sebet kapott, és megsebesült gróf Catty f?hadnagy (kés?bbi pozsonyi hadtestparancsnok), a sereg f?vezére, Barko tábornok alól pedig kil?tték a lovat, elrendelték az általános visszavonulást. A döntést nagyban el?segítette a környékbeli hegyekre mintegy néz?seregként felvonult ruszin parasztok látványa, akikben egyes tisztek a Máramarosból és Ungból érkez? és a visszavonulás útját elzáró magyar csapatok el??rseit sejtették.
A forradalmi hangulatban rejl? er? diadala volt ez, nem a hadi tudományoké. Pár száz honvéd és nemzet?r gy?zelme a sokszoros túler?vel szemben.”
Ez történt Munkács mellett, így történt a podheringi csata. Ma minden csöndes: hihetetlen, de a régi híd er?s tartóoszlopai még megvannak. Immár 150 éve néma tanúkként állnak a vízben: dermedten, megtörten, de vigyázón.
Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló